RATTENMAN 1909
DWANGNEUROSE GEVAL

Lieven Jonckheere
januari 2016

PA van dwangneurose
Freud is 'uitvinder' van dwangneurose!!

- genese
- psychische mechanismen = Gefüge (structuur)

VERGELIJKING MET HYSTERIE

- moeilijker te doorgronden
  maar uiteindelijk kan analyse dwangdenken meer inzicht in het wezen van Bw en Ubw geven dan de studie van de hysterie – want Ubw breekt vaak in unentstellte vorm in Bw door (maar dwangneuroticus beseft dat niet, doordat het niet affectief bezet is: verklapt Ubw zonder affect daarbij te tonen)
  (allemaal S in dwangneurose??? genot niet te zien???)
- makkelijker te doorgronden
  Sprache dwangneurose is een 'makkelijker' dialect van de hysterische Sprache
  - meer verwant is met Bw denken
  - blijft binnen psychische (geen sprong in het somatische zoals conversie)

TYPISCH VOOR DWANGNEUROSE

- niet het Triebleben
- wel de **psychologische verhoudingen** (lotgevallen van de driften??)
  soort **Zerfall in 3 Persönlichkeiten**
  - Ubw Person
    - Regungen die onderdrukt werden omdat ze te leidenschaftlich of böse waren
      lasterhaft (verdorven), pervers
    - Es??
  - normale (Bw) Person
    - gut, lebensfroh, überlegen, klug, aufgeklärt, humorvoll
    - Ich??
    - krimpt in
  - Vbw Person
    - bijgelovig, verdüsterd
    - reactieformaties op verdrongen wensen: ascetisch, religieus
    - breidt uit

taal dwangneurose

- Freuds Wortverknüpfungen (Psychopathologie Alltaslebens) doen RM denken aan eigen Denkarbeiten
- echter gebruik namen en woorden om Verknüpfung tot stand te brengen bij dwangneurose niet zo vaak en rücksichtlos als in hysterie
- dwangneurose makkelijker te doorgronden dan hysterie
  Sprache dwangneurose is een dialect van de hysterische Sprache die meer verwant is met Bw denken: blijft binnen psychische (geen sprong in het somatische zoals conversie)
- voorbeelden: Dick, Zwicker of Kneifer

THERAPIE

- Ernst Lanzer – 29 ½ j – jurist
- aanleiding
  niet kunnen doorvoeren van dwangscenario (Delir) van teruggeven geld tijdens legeroefening
- zwaar geval
  - langdurig (te laat in therapie)
    6j ziek vooraleer in PA te gaan
    - dwangneurose kan problemen in leven beter verbergen
    - pas laat (te laat vaak …) in therapie
    (↔ hysterie)
  - gevolgen (schade)
  - subjectieve Wertung (lijden)
- overdracht op Freud – St
  - attest
    dat hij dwangscenario (terugbetalen aan A) moet doorvoeren
  - taal
    Wortverknüpfungen = eigen Denkarbeiten
    cf. Psychopathologie Alltaslebens doorbladerd geleend van student filosofie
  - denkt dat moordenaar Leopold Freud familie van Freud was!
    → Misstrauen: Freud kan zich als roofdier op hem storten
- klacht
  - vrees dat er iets zal gebeuren met 2 personen die hij zeer lief heeft …
  - … vader en een Dame
- als hij prijs kent wil RM eerst overleggen met zijn moeder (beheert zijn deel van erfenis vader)
- VA
  - voor het eerst VA (in meegedeeld geval)!!
    - Freud verplicht RM meteen in 2de sessie tot enige Bedingung der Kur
    - unangenehm, unwichtig, unsinnig? geen probleem!
  - problemen RM met VA
    - als hij over iets spreekt lijkt dat te moeten gebeuren (almacht gedachten??) – soort verbod om van wal te steken met dwangvoorstelling van Rattenfoltering voor Vader+Dame
    - RM moet obsessioneel Delir herhaaldelijk (3x) vertellen
    - springt geregeld op bij vertellingen cf. acting out
    - wil naam vereerde Dame niet zeggen = nicht!
      als RM naam niet wil geven moet hij Freud maar foto van haar tonen
- Freud zeer actief tov RM

- Freud zeer actief tov RM
  - geeft theoretische uitleg
    - Einblick in die Voraussetzungen der PA Therapie
    - representeert het Ubw
      - mésalliance Vorstellungsinhalt / Affekt
      - Bw/Ubw en verdringing
      - ambivalentie
      - weerstand
  - vult VA van RM aan
    - als RM het moeilijk heeft
    - representeert het fantasma
  - Übersetzung dwangvoorstellingen
    - tijdelijke samenhang met belevenis pt
      - wanneer eerst opgetreden?
      - in welke omstandigheden herhaald?
  - maakt constructies
    - mededeling schaadt niet – want wordt niet genoteerd als ze niet juist is
  - doet RM (onverschillige dwangneuroticus) *Überzeugung* via *schmerzhafte* overdracht (*Schule des Leidens*) verwerven
- resultaat
  - na 11 maand october 1907 – september 1908
    - volledig herstel persoonlijkheid
    - opheffing remmingen (ik: *Arbeits- und Genussfähigkeit*)
      tapfer und tüchtig im Leben
      - trouwt met Dame-nicht in november 1908
      - vindt werk als jurist in1908 (wel nog veel gewisseld voordat hij advocaat werd)
    - nog één probleem, *Stelle* waaraan hij nog vasthangt: *Vater(complex)* en overdracht blijkt uit gesprek met de dankbare man (Freud tov Jung)
  - 1914 gesneuveld in WO I (krijgsgevangen genomen door Russen) (opmerking 1923) zoals zoveel andere wertvolle und hoffnungsvolle junge Männer

GENESE

- erotischer Trieb = lüsterne Wunschen
  - orale
    zeer sterke sadistische component van de liefde
    cf. bijten RM
  - anale
    Riecher
    - herkende mensen aan hun geur – zoals een hond
      lust aan geur haar vrouwen
    - sterke koprofiele Neigungen
  - scopische
    Schaulust
    - meisjes naakt willen zien
    - Schau- und Wisstrieb
  - invocatieve??
    stem??
- verdringing
  - orale
    verdringing sadistische component van de liefde
    - via overdrijving liefde
    - sadisme groeit in Ubw tot haat uit

    basis ambivalentie (1923 term Bleuler)
  - anale
    - cf. organische verdringing Riechlust bij rechtop lopen
  - *Ablehnung Schaulust*
    hoe??
  - dubbelconflict
    - liefde/haat
    - vader/seksuele drift

    zorgt voor
    - twijfel beslissing (denken)
    - Hemmung handelen
- *Delir- oder Wahnbildung*
  ouders kennen mijn gedachten
  - vanaf 7j – blijft voor rest leven
  - ik spreek mijn gedachten uit zonder dat zelf te horen
    = eerste endopsychische waarneming van het verdrongene
- 2 vormen van dwangneurose??

- 2 vormen van dwangneurose??
  - hoofdsymptoom = Grübeln (tobben, piekeren, prakkezeren, vruchteloos denken)
    - vanuit Schau- und Wisstrieb
    - alle energie van handelen vloeit naar denken (regressie)
      denken met alle energie (kwalitatief/kwantitatief) van het handelen (normaal werkt denken slechts met kleine energieverschuivingen)
    - denken wordt geseksualiseerd = seksuele lust verschuift van *Vorstellungen* naar *Denkakt*
      resultaat van denken zou seksueel bevredigend zijn (maar het komt nooit zover)
  - hoofdsymptoom = dwanggedachten – met dwanghandelingen en Schutzformules
    - vanuit sadisme
    - dwangvoorstellingen
      = unheimliche unbestimmte abergläubische Befürchtungen/Erwartungen
      - ouders kennen dwangvoorstellingen?? (cf. supra)
      - dwangvoorstelling = compensatie voor twijfel
        uit dubbelconflict
        - liefde/haat
        - vader/Dame
      - soort Versöhnung (maar dan negatief)??
        er hat sich gleichsam gefügt – maar dat is ondraaglijker
        - 1ste tijd
          - idee (verleiding om iets te doen) overvalt hem
          - na 8-10 dagen overwonnen
        - 2de tijd
          - neemt meteen aan dat hij dat idee al uitgevoerd heeft, dat hij al aan verleiding heeft toegegeven
          - te laat, niets meer aan te doen
      - Dwangdenken (eerder dan dwangvoorstellingen)

- Dwangdenken (eerder dan dwangvoorstellingen)
  - verschillende psychische Akten kunnen immers dwangmatig worden: wens, verleiding, impuls, reflectie, twijfel, gebod, verbod
  - dwangdenken eindigt echter altijd als een unbestimmte dwangvoorstelling technieken om tot die Unbestimmtheit te komen:
    - Affekt eraf halen
      bv RM: grote dwangvrees is louter 'Denkverbindung zonder Affekt
      →niet meer duidelijk dat het eigenlijk om een wens gaat
      - enkel zo tov Vader+Dame
      - tov andere personen duidelijk een wens: "mogen de ratten in hun reet etc"
    - primaire afweer van dwangvoorstellingen
      cf. Traumentstellung (Verschiebung / Verdichtung???)
      → subject kent niet Wortlaut=Text van dwangvoorstellingen
      - denkt er vaak niet eens aan om dwangvoorstelling te vermelden
        idem voor dwanghandeling die al ontelbare malen werd uitgevoerd
      - hoe primaire afweer?
        oa via Auslassung=Ellipse (metonymie?) – cf. Witz
        - RM bv1
          - entstellte=manifeste tekst:
            "als ik Dame huw, overkomt vader ongeluk (doodgaan in Jenseits??)"
          - oorspronkelijke=latente tekst:
            "als vader nog zou leven zou hij even woedend zijn over mijn huwelijksplan met Dame als destijds toen ik kinderjuf gebeten had – en dan zou ik ook weer zo woedend worden op vader dat ik hem dood zou wensen – wat door almacht van mijn gedachten ook zou gebeuren"
        - RM bv2
          - entstellte=manifeste tekst:
            "als ik neuk, overkomt dochter van zus ongeluk (dood)"
          - oorspronkelijke=latente tekst:
            "elke coïtus herinnert eraan dat ik met Dame geen kinderen zal hebben – en dus zal ik zo afgunstig zijn op mijn zus dat ik haar dochter dood zal wensen
        - casus vrouw
          - entstellte=manifeste tekst:
            "maar heb ik die kam al niet voor dochter gekocht?" (twijfel in winkel)
          - oorspronkelijke=latente tekst:
            "als ik moet geloven dat jij (man) ondertussen naar antiquair geweest ben kan ik evengoed geloven dat ik die kam hier al eens kocht (höhnische Gleichstellung)
    - secundaire afweer van dwangvoorstellingen
      - via dwanghandelingen??
      - vaak delirant kantje, doordat vooronderstellingen van de dwang gebruikt worden om dwangvoorstelling af te afweren (dus niet alleen op logische gronden)
        bv RM vindt uit dat vader in Jenseits iets zal overkomen als hij nog zijn eigen penis in spiegel bekijkt

- loskoppeling dwangvoorstelling van ontstaanssituatie
  (verbreken causaal verband)
  - door interval tussen te schuiven
  - door veralgemening van dwangvoorstelling
    Verschiebung via Verallgemeinerung → vragen "wann war das speziell?"
    (↔ bij hysterie vragen "wanneer was dat reëel?")
- *unbestimmte oder zweideutige gewählte Wortlaut*
  Delirien doordat dwang verder ontwikkeld wordt ogv missverstandene Wortlaut
  Wortlaut=Text dwangvoorstelling vaak pas duidelijk in PA (onder overdracht?)
- in uitspraken in dromen
  - regel: uitspraken in droom werden overdag gedaan (dagrest)
  - uitzondering: uitspraak in droom = juiste tekst van dwangvoorstelling
- via formulering van elkaar in de tijd opvolgende dwangvoorstellingen
  (verschuiving??)
  die vormen één dwangvoorstelling – die werd afgewezen, maar blijft insisteren
  (eerste versie is dus vaak de minst verhulde)

- RM dwanggedachten
  - *grosse Zwangsbefürchtung*
    "er zal *etwas Schreckliches* gebeuren met 2 personen die ik graag zie"
    - iets: rattenfoltering in aars
    - 2 personen: vader + Dame
  - "stel dat de dwang zou zijn "je mag niet toegeven aan dwang" (ultieme dwangidee dat overeenstemt met genezing!)
    → wil liever afzien van dwang dan gedwongen te worden
  - Dame ligt ziek op sofa
    - "zo zou ze altijd moeten blijven liggen"
    - fantasie van lijkenschennis (necrofilie)

- dwangimpulsen = dwanghandelingen = Abwehrhandlungen = Schutzmassregeln
  - dwanghandeling = correctie van ondraaglijke Hemmung
    uit dubbelconflict
    - liefde/haat
    - vader/Dame
  - eindigen vaak in de buurt van autoerotische handelingen
  - Reinlichkeit
    - voor puberteit: Schmutzfink / Afterbohrer en grosses Schwein
      copiëerde graag vaders anale sterke taal
      cf. toen moeder hem op 11j iets te stevig schrobde (was zeer vuil kind): "waar zal je nog allemaal zo wrijven? aan mijn reet (ammereet)?" → moeder moet hem beschermen tegen kwade vader
    - na puberteit: überreinlich
    - ziekte: fanatisch reinlich – in samenhang met Gebote
      idee om zich niet meer te wassen: "welke offers wil ik brengen om … mij niet meer te wassen → resoluut afgewezen
    - moeder zelf Unterleibsleiden – waardoor secreties en stinken (als ze zich niet voldoende waste)
      moeder insisteert zeer sterk op zijn reinheid – waarop RM vijandig reageert
      - 11j: flink geschrobd door moeder (was zeer vuil kind) → imiteert wenend anale soldatentaal vader: "zul je mijn reet ook zo schrobben?" → moeder moet RM beschermen tegen kwade vader
      - 12j: zo gedegouteerd van moeder dat hij niet meer kan eten (anorexie)
  - ivm examens rechten
    - moet examen in 1ste zit meedoen, terwijl hij nog niet klaar is en dat examen evengoed in 2de zit zou kunnen afleggen (↔ uitstel)
    - Wagner-Jaurreg (doorverwijzer??): een weldadige dwangvoorstelling
    - reactie RM: elke dwang is krankhaft!!
  - zelfmoordimpulsen

- zelfmoordimpulsen
  - ernstig te nemen zelfmoordgedachten
    maar doet het niet vanuit 2 overwegingen
    - verdraagt niet voorstelling dat moeder zijn bloedend lijkt vindt
      ↔ in bergen, met brief aan zwager
      verdraagt niet dat moeder er beklagenswaardig en gebroken zou uitzien (zoals tante na zelfmoord van haar zoon
    - Freud vergat 2de overweging
  - "je moet je nu de keel oversnijden met scheermes"
    "je moet nu mes in je hart steken"
    - geliefde=verehrte Dame afwezig doordat ze voor oma moet zorgen
    - Wutanfall met doodswens tov die oma (moord)
    - reacties = zelfbestraffing
      - valt ontzet op de grond (cf. tov broertje)
      - Gebot: "snij je keel over met scheermes"

    allemaal Bw – maar in omgekeerde volgorde
  - vermageren (indirecte zelfmoord)
    via *Passwort* 'Dick'
    - geliefde=verehrte Dame met Engelse neef Richard (roepnaam *Dick*)
    - zeer jaloers – doodswensen
    - "Ik ben te *dick* en moet vermageren"
      - vroeger van tafel vertrekken + dieet
      - crossen in bergen onder felle zon (+ naar beneden springen) = exploot
        vader tevreden stellen (militair staat op discipline – RM was slecht soldaat)

      wil *Dick* in zichzelf doden
- tov moeder
  - moet voortdurend met moeder praten (onzin)
  - nadat Dame hem nog maar eens liet zitten
- tov Dame
  - feindselige – sinnlose Wut
    vanuit twijfel aan liefde Dame (RM denkt voortdurend dat ze hem verloochent
    - met Dame in onweer
      - Dame moet kap opzetten
      - RM moet zelf tot 40 of 50 tellen tussen donder en bliksem
    - Dame moet op reis
      - RM stoot op straat tegen steen → moet steen opzij leggen, want haar koets zou daardoor beschadigd kunnen worden zij zou kunnen schade ondervinden doordat koets daarop botst
      - 20 min later "dat is toch onzin" → legt steen terug

      dwanghandeling = 2 tijden = 1ste tijd (liefde, *Überzärtlichkeit*) opgeheven of rückgängig gemacht (nog niet term Ungeschehen machen) door 2de tijd (vijandigheid, *Hass*) – poging 2 tijden logisch te articuleren (vaak onlogisch) (↔ hysterie = compromis 2 tegengestelde tendenzen in 1 Darstellung, in 1 tijd)
      cf. herinnering dat vader etwas Ungehöriges doet met zus – die schreeuwt – vader komt uit kamer en zegt: "Das Mädel hat doch ein Arsch wie aus Stein"
  - Dame moet voortdurend zeggen dat ze RM wél graag ziet, dat ze hem eigenlijk in bescherming neemt
    - versta-dwang : anderen moet alles zeer duidelijk uitspreken én herhalen (alsof hun uitspraken een schat bevatten) – maar wat RM hoort lijkt telkens anders

- Schutzformeln
  - snel uitspreken "*aber*" – met wegwerpende handbeweging
    echter: accentverschuiving: *aber* (accent op a) → *abér* (accent op e)
    - rationalisering: doffe 'e' beschermt niet, 'e' moet scherper zijn om te kunnen afweren
    - echte reden: *abér* = *Abwehr* – delirant gebruik van term die RM via Freud leerde kennen
  - vrome formules = bidden
    - bidden opdat dwangvoorstelling van schade aan geliefde niet zou uitkomen
      bv onanie → schade Dame → bidden
    - bidden verstoord door sakrilegische Zwang (zoals nonnen)
      Umschlag Beten → Gottesleugnen
      - gevoel van storing – vanuit Ubw vijandige fantasieën
        → reacties
        - verkorten vaak slechts het 1ste woord en versnellen gebeden + van elkaar isoleren gebeden
        - blijven bidden (1 ½ u)
      - effectieve storing – door binnendringen Ubw vijandige fantasie = heiligschennis
        - cf. "God behoede hem… niet"
        - cf. droom: condoleren nav dood moeder Freud:
          - als hij mondeling condoleert, vreest hij impertinent dwanglachen,
          - condoleert dus schriftelijk – maar p.c. (pour condoler) wordt p.f. (pour féliciter)

        → strijd kan nu echt gevoerd worden:
        - zelf beginnen met vloek! → vrome tegenspraak zou moeten volgen …
        - toverwoord
          - constructie
            - beginletters- of lettergrepen van al zijn sterkste korte gebeden
              gl = "glückliche" = "beglücke" – l = "alle"
              e = ?? vergeten
              j (i) = "jetzt und immer"
              s = ?? vergeten
            - isolerende *amen* op einde
              "Gigellsamen"? nee, "Glejisamen" – later "Glejsamen"
              spreekt dat zo snel mogelijk uit
            - voegt in gedachte nog toe: "ohne Ratten" (met 1 't' geschreven)
          - ironie: blijkt terugkeer verdrongene via verdringende instantie:
            - anagram van voornaam Dame Gisela
            - S uit haar naam staat vlak voor *Amen* = *Samen*
              verenigt zijn *Samen* met lichaam Dame
              basis van onanie met haar beeld voor ogen, formule leidt dus masturbatie in!!

            bevestigt dat hij die formule vaak ook als "Giselamen" uitspreekt
          - formule kan soms in tegendeel omgekeerd worden
            vervangen door 1 woord nl *"Wie"* (hoe? – eerder: zoals)
    - achtergrond van sacrilège-dwang
      - 11j voorlichting door neef
        - neef: "alle vrouwen zijn hoeren, ook je ma en je zussen"
        - RM: "jouw ma ook?"

- anderen moeten 'meewerken'
  - toevallige ontmoetingen
    cf kruier die RM trein doet nemen
  - vriend Dr. Guthmann moet RM geruststellen
    - vereerd = I(A)
    - voorloper 19 student Lewy
      - zelf 14j
      - daardoor als 'dom' belachelijk gemaakt
        ziet dat het enkel om zijn zus te doen is
  - therapeut Freud die RM wettelijk zijn scenario moet laten uitvoeren
    - attest dat hij dwangscenario (delire) moet uitvoeren voor zijn genezing
    - niet echt meer gevraagd!!

Die *GROSSE ZWANGSBEFÜRCHTUNG*
Rattenfantasma

- dubbele klacht bij begin PA
  - Befürchtung: "er zal *etwas* gebeuren met 2 personen die ik graag zie"
    - iets?
      - iets *Schreckliches*
      - rattenfoltering in aars
    - 2 personen?
      - vader
        vrees blijft na dood vader – kan vader in Jenseits treffen
      - Dame=nicht
    - omstandigheden
      beroep (jurist): enkel wanneer het om strafrecht gaat
  - Impuls: "vereerde Dame etwas aandoen
    - omstandigheden: als RM niet bij haar is
      (vroeger was afstand tov Dame eerder een opluchting)
- 1ste verschijning *grosse Zwangsbefürchtung*
  militaire manoeuvres in Spas 29j (militaire dienst op 21j – kende Dame toen 1j)
  - wil beroepsofficieren bewijzen dat hij geen mietje is, dat hij hem niet knijpt
    - verliest monocle (*Zwicker*) – wil manoeuvres niet vertragen: bestelt nieuwe
      Wortverschiebung: *Zwicker* → *Kneifer*: verwijt dat hij *ausgekniffen* is (k*neifen* = hem knijpen), dat hij dus laf is (Feigheit)
      ik: wil tonen dat hij hem niet knijpt en verliest meteen zijn knijper en wil daarvoor niet de manoeuvres vertragen en bestelt nieuwe knijper
    - leidt tot 2 confrontaties met ***Hauptmann*** (kapitein, commandant) Nemeczek
      - Tsjechische naam
        diminutief van *Nemec*=Duitser – dus 'Duitsertje'
        nemec komt van 'stom', 'onze taal niet sprekend'
      - houdt van wreedheden (cf. discussie ivm lijfstraffenn)
        doet meteen denken aan stiefvader van Dame (Elster) – die haar na haar 12de misbruikte (zij kwam daaraan tegemoet, omdat ze vader vanaf 6j miste)

      twee confrontaties met Hauptmann Nemeczek
      - 1ste verhaal: Chinese foltering
      - 2de verhaal: betaling monocle

- 1ste verhaal Hauptmann Nemeczek: Chinese foltering
  - *Hauptmann* Nemeczek
    - vertelt Chinese foltering: "2 ratten in anus gestrafte geforceerd …

    cf. Mirbeau – "Le jardin des supplices"
  - reactie RM
    - Wunschregung: "dat moet jou (Hauptmann) gebeuren!"
      (ersatz van vader die hem zo wreed strafte omdat hij, als een rat, gebeten had)
    - *durchzuckt* door flüchtig auftauchende *Vorstellung*
      (↔ unbestimmt maken van wat eigenlijk een *Wunsch* is)
      "overkomt dierbare persoon …"
      hoe komt RM ertoe om meteen aan zijn vader + Dame te denken?
      - vader
        - illusion dat grond even omhoog komt – alsof er rat onder zit
          herinnering aan 'rat' (wezel!) die uit graf vader ontsnapt en misschien wel aan vader geknaagd had
        - voorteken – van?? (van betrekking rattenfoltering op vader??)
      - Dame
        - Hauptmann: "zou men op volksvertegenwoordigers moeten toepassen …"
        - reactie RM
          "… hopelijk zegt hij niet: Adler" (naam Dame) (soort Verneinung) …
        - Hauptmann
          "… op Adler bijvoorbeeld!"
  - krijgt dat niet verteld in overdracht op Freud
    - Freud moet aanvullen
      - RM: "Ratten bohren sich ein …"
      - Freud: "… in den After"
    - samengestelde gezichtsuitdrukking = *Grausen* voor *Lust* die hemzelf onbekend blijft
    - blijft vaag
      - wie straft? ik niet
      - wie wordt gestraft?
        - vader … die al lang gestorven is
        - dame … *aber was fällt dir denn ein!* (wegwerpende handbeweging)
  - achtergrond: 'Ratten' (meervoud!!) is voor RM een (anaal) Komplexwort (S1)

- achtergrond: 'Ratten' (meervoud!!) is voor RM een (anaal) Komplexwort (S1)
  → 'Ratten' krijgt allerlei anale Bedeutungen in VA = Rattendelirium
  → reageert op 'Ratten' met een dwangneurose
  - Ratten = geld
    via 2 *Wortbrücken*
    - Ratten=Raten (aflossingstermijnen)
      - spreekt *Raten* effectief ook uit als *Ratten*, met korte a
        – wist dat niet, werd daar door collega op gewezen
        (cf. TD: *keutelboertje* ipv *keuterboertje*)
      - gêne voor ongeschoolde, soldatesk pratende vader
        vader zei ooit tegen vriend "Ik ben maar een *Laue*=lauwe" ipv *Laie*=leek
        met zijn uitspraak van *Raten* als *Ratten* maakt hij dus vader belachelijk
      - *Rattenwährung* (rattenvaluta, telt met *Ratten*):
        - prijs sessie Freud: "soviel Gulden soviel Ratten"
          "für Jede Krone eine Ratte für die Kinder"
        - leent geld van zus: *"jeder Gulden – eine Ratte"*
        - neukt naaistertje (hoertje): "voor elke coïtus een *Ratte* voor *Cousine*=Dame" (elke coïtus is stap naar en stap weg van Dame)
        - geld in bakske bij begrafenis: "soviel Kreuzer soviel Ratten"
        - ook tov huisarts
      - erfenis vader krijgt Ubw betekenis en wordt zo dwangmatig
    - vader=Spielratte
      speelschulden vader
      - RM pleegt bedrog in kaartspel (ongeveer leeftijd vader in leger??)
      - RM herinnert zich dat vader hem opmaakt om Kreuzer uit portemonnee moeder te pikken
  - *Ratte*=penis
    - rat in reet = anale verkrachting
    - rat=penis brengen syfilis / syfilis=rat knaagt aan penis
      - vader=militair van RM → zelf ook syfilis
      - stiefvader=militair van Dame → ook geïnfecteerd
    - ratten in reet – net zoals spoelwormen=penis in kindertijd
      was zelf een *Afterbohrer* (vuil zwijn)
    - "zoveel gulden = zoveel Ratten = zoveel penissen" – voor hoer
    - *heiraten* = penis gebruiken → *hei-raten* (met korte 'a'??)
  - *Ratten*=kinderen
    - Rattenmamsell uit Ibsens "kleine Eyolf" – lokt ratten=kinderen in het water
    - ziet 'rat' (wezel) uit graf vader ontsnappen
      = kind dat vader opeet? zelf vroeger een razende 'rat' (gebeten)
    - medelijden met ratten die door mensen uitgeroeid worden (straf vader)
    - grootste reden voor Schwanken tov Dame: kan geen kinderen krijgen
    - anale geboortetheorie "kinderen uit poep (en dus ook man kan kinderen krijgen)"
      → tegendeel "ratten in poep"

- 2de verhaal Hauptmann Nemeczek: betaling monocle
  - *Hauptmann* Nemeczek overhandigt nieuwe monocle
    – met foute info: "je moet A David 3.80 gulden terugbetalen"
    - RM wist al via collega dat monocle was toegekomen
      – en dat postvrouw zei "dat ze hem vertrouwde" en dat hij haar maar later moest terugbetalen (verzwijgt dat eerst tov Freud)
    - maakt gebruik van foute info *Hauptmann* – als Voraussetzung om eed te kunnen doen ("ik moet collega terugbetalen ipv vader die collega niet zou terugbetaald hebben")
      ik twijfelde en opteerde dan maar, in het belang van mijn eed, voor veronderstelling dat ik David moest betalen
  - reactie RM
    - spot tov vader (en Dame)
      - eerste höhnische Antwort tov Hauptmann – in gedachten
        - "neen, ik geef dat geld niet terug
          "my ass!" ("Ja freilich, was fällt dir denn ein!" / "Ja, einen Schmarren werd' Ich A das Geld zurückgeben!) …
        - … want dan ondergaan Alle vader+Dame rattenfoltering" (Sanktion)
      - hervertaling antwoord vanuit vadercomplex (met bijtscène en straf)
        - hoon (Schmähung) tov vader en Dame
          - "Ja, ik moet A David geld teruggeven … - bijna halfluid uitgesproken
          - … als vader en Dame kinderen krijgen" (dus niet!!) (constructie)
        - achtergrond van die smaad/hoon tov Vader+Dame
          - Dame ontwaard – doordat hij succes in dorp heeft bij 2 meisjes
          - libidostijging doet RM strijd met vader weer aanbinden
        - zelfbestraffing
          - "Jij moet A terugbetalen …
          - … zoals verlangd door Stellvertreter vader (die zich niet kan vergissen)
  - Voraussetzung onderuit gehaald
    - A David had die dag geen postdienst en heeft dus niets betaald
    - B Ehrlich was verantwoordelijk voor post
  - reactie RM

- reactie RM
  - RM ontwikkelt allerlei scenario's (Delir – komedie)
    waarin hij A toch kan betalen en dus zijn eed trouw kan blijven
    - eerst: A betaalt postvrouw – postvrouw betaalt B – RM betaalt A
      in droom uitgedokterd!
    - uiteindelijk gaat het enkel om gelijk hoe A te betalen

    (postvrouw wordt nooit betaald!!)
  - maar telkens overvallen door twijfel
    - twijfel: "wat is nu Feigheit: A vragen om zich te laten betalen – of dat niet doen?"
      → toeval laten beslissen (cf. Godsoordeel): kruier brengt bagage naar trein waardoor RM A die gunst niet meer kan vragen
    - blijft twijfele
      → vriend Dr. Guthmann laten beslissen: betaalt samen postvrouw
    - blijft twijfelen: "vriend zei mij enkel wat ik tegen mezelf al zei
      → naar Freud voor attest dat hij geld aan A moet geven
    - blijft twijfelen in PA??

    onder die twijfel zit verhouding tot vrouwen
    - Entfremdung van Dame → terug naar Wenen = trouw aan Dame
    - Schwanken tussen 2 vrouwen in dorp (postvrouw/cafédienster) die vriendelijk voor hem zijn → terug naar dorp = trouw aan vader (zijn schuld afbetalen)

  compleet verward verhaal (Delir)
  - dat RM meermaals moet vertellen
  - waarbij RM in de war geraakt: noemt Freud 'Hauptmann'
    (ogv Freuds "ik ben zelf niet wreed")
- dubbele Oedipale achtergrond dwangneurotisch Delir:
  - niet afbetaalde speelschulden vader
    vader vertelt graag over legertijd – 2 (tegengestelde) geldstories
    - vader geluk met loterij
      - speelt veel op loterij – (zonder te winnen??)
      - vindt weggegooid loterijbiljet van vriend – wint daarmee – en haalt met rammelend geld in patronentas nog net de trein (eind goed al goed)
    - jeugdzonde vader (zonde van de vader!!) – pijnlijk voor RM
      - vader = Spielratte: verspeelt kassa van zijn peloton 10 gulden verspeeld
      - klaagt tov vriend: "ik kan me nu evengoed een kogel door het hoofd jagen" vriend: "ja, doe dat maar" – maar schiet vader RM dan toch dat geld voor
      - na legertijd vind vader die vriend niet meer terug
        onduidelijk voor RM of vader ooit heeft terugbetaald …
  - ontrouw vader tov 'mooie arme meisje'
    en kiezen voor rijke moeder

KINDERLIEFDES EN – SEKSUALITEIT

- juffrouw Peter Robert
  - 4-5j
  - mag onder haar rok, als hij dat niemand zegt
  - homoseksuele?
    Robert is achternaam – dienstmeisjes altijd met voornaam aangesproken, RM weet die echter niet meer
  - jaar van dood zus Helga!!
- meisjes en erecties
  - 6j
  - beseft samenhang met zijn Vorstellungen
    - meisjes naakt willen zien
    - reacties
      - eerst pijnlijk gevoel
      - later unbestimmt unheimlich abergläubische Befürchtung dat er etwas Schreckliches zal gebeuren …
        wat? bv vader sterft! das Beispiel is altijd die Sache selbst bij dwangneurose
  - oplossing
    - moet allerlei doen om te verhinderen dat er iets zou gebeuren
    - klaagt over erecties tov moeder
      vanuit idee dat ouders zijn gedachten kunnen raden (lezen)
- juffrouw Lina Rosa
  - 6-7j
  - loert naar haar achterwerk (als ze puisten uitknijpt)
  - cf. scène verleiding 6j
    - Lina zegt tegen ander meisje: “met jongere broer kan men dat al doen, maar RM is zu ungeschickt: er werde gewiss danebenfahren”
    - RM begrijpt Zurücksetzung tov jongere broer – en begint te wenen
    - kindermeisje troost: meisje die dat deed vloog in bak!
    - wreekt zich op broer 6j
      - “kijk in loop” → schiet in zijn gezicht
      - helemaal ontdaan
        werpt zich op de grond : “Hoe heb je dat kunnen doe? maar ik heb het gedaan!!”

MOEDER versus DAME

- verliefd op Dame
  - voorloper: verliefd op meisje
    - 12j
    - "ze zal lief zijn voor mij als … mijn vader sterft"
      eerste dwanggedachte aan vaders dood??
      onmiddellijk (seksuele) verlangen naar vrouw ↔ liefde tot vader
    - "geen wens, enkel neutrale Denkverbinding"
  - blijft in de familie
    Dame = nicht = Gisela Adler
    - kent haar al vanaf zijn 8j (school)
    - misbruikt door stiefvader Elster (soort pocherige militair) na haar 12j
      vanuit verlangen naar een vader (verloor vader op 6j)
    - verzwijgt RM eerst – Freud moet aandringen, vraagt zelfs foto
      als Freud haar naam kent valt er veel op zijn plaats cf. formule bidden
  - verliefd geworden toen zijn mooie zus zei dat nicht mooi lijf had – terwijl die daar bij stond en dus rood werd
  - verhouding Dame/vader
    - eerste gedachte (toen vader nog leefde):
      - "ze zal lief zijn voor mij als … mijn vader sterft … en ik erf"
      - reageert daarop met "vader moet niets nalaten voor mij!"
    - gedachte bij dood vader:
      - "dood van iemand anders zou mij nog meer pijn doen"
    - na dood vader
      kan in gedachten even kwaad op haar worden (afwijzing? hoer!) als vroeger op zijn vader in het echt
  - ambivalentie
    - verehrte Dame … die mij graag ziet
    - Hoer … dat zich spaart voor ander die ze echt graag ziet
      - ziet hoer op straat met man erbij
        beelden van Dame – i(a)
        - hoer ontdubbeld = Dame achter hoer liggend zodat ze van elke coïtus iets mee heeft
        - Dame van binnen in hoer en blaast zich zo op dat hoer ontploft
      - wraakfantasieën
        - "wacht maar tot ik rijk ben, dan zal ze wel effe anders piepen"
        - "redt man van Dame is zijn ondergeschikte – RM redt die man en Dame valt aan zijn voeten - RM bekent Dame dat hij alleen carrière heeft gemaakt om haar aan zijn voeten te kunnen zien – en stopt ermee
      - onverschilligheid
        "ze zegt mij niets, ze mag sterven"
        beschouwt dat als Feigheit – diep beschaamd
  - nog meer??
  - trouwt met Dame=nicht in november 1908 (dus op einde PA)
- huwelijksvoorstel door moeder

- huwelijksvoorstel door moeder
  = aanleiding om ziek=neurotisch te worden (niet meer kunnen werken=studeren)
  - achtergrond ouders
    - rijke moeder
      - opgevoed in familie van rijke industriëlen (adoptiefamilie??) Ruben
      - slecht behandeld oa perverse zoontjes
    - speelzieke vader
      - laat wil primeren: trouwt 'schone, rijke, voorname' moeder (adoptiefdochter van rijke industriëlen Rubensky) → wordt zelf rijk (werkt voor haar adoptiefamilie)
      - *cède sur son désir*: ontrouw aan "mooi arm meisje' beenhouwersdochter …

      geweten via plagerijen moeder
      ondraaglijk voor RM
      achtergrond: speelschulden vader tijdens legerdienst nooit terugbetaald
  - grootste schrik van zijn leven – in relatie tot moeder
    - 6j
    - loopt rond met opgezette vogel van hoed moeder
      → vleugels bewegen → schrik dat vogel weer levend is geworden → werpt vogel weg
    - interpretatie Freud
      - Erectie door eigen hand (infantiele onanie)
      - dood zusje (te maken met eigen onanie)
      - ik: fallus van de moeder??
  - huwelijksvoorstel door moeder 25j
    - na dood vader
      om geldproblemen op te lossen?
    - herhaalt liefdesgeschiedenis vader – identificatie met vader
      - moeder stelt meisje uit haar rijke adoptiefamilie als huwelijkskandidate voor (na studie) – waardoor RM als jurist meteen voor die rijke familie zou kunnen werken
        = wil van vader volgen
      - moet RM nu ook 'arme geliefde Dame' ontrouw worden …
        = net als vader céder sur son désir
        (moeder wil niet dat hij met zijn nicht trouwt?? – wat hij later wel zal doen)
  - reactie RM

- reactie RM
  - wil zich bekeren tot Christendom
    - vader niet gedoopt, maar betreurt dat zijn voorvaderen dat onaangenaam moment niet voor hem op zich namen – zou er niets op tegen hebben als RM Christen zou worden
    - probleem met Rubensky = orthodoxe joden: als RM christen wordt kan hij niet meer rijk trouwen! → christen worden is middel om huwelijksvoorstel van moeder te vermijden
  - dubbel gevoelsconflict bij RM
    waarvan de polen *paarig mit einander verlötet* zijn
    cf. structures quadripartites Lacan in Mythe individuel
    - conflict vader ↔ Dame
      - Dame trouw blijven
      - Vader volgen
        - 'mooi arm meisje' verraden
        - rijke kandidate (van de) moeder huwen

      cf. "wie zie je liever: papa of mama?"
    - conflict liefde ↔ haat (1923 – Ambivalenz Breuer)
      - bijzonder sterke sadistische component van de liefde
        - verdrongen – via overdrijving liefde
        - ontwikkelt zich in Ubw – tot haat
      - leidt tot partiële Willenshemmung in liefdeszaken …
        … die zich geleidelijk uitbreidt (via verschuiving) als twijfel aan alles
        twijfel = innerlijke waarneming besluiteloosheid in liefde door impact van Ubw haat
        "wie aan zijn liefde twijfelt, mag aan alles twijfelen"

    RM lost dubbelconflict op door verergering neurose
    (neurose uitgebroken na dood tante en nonkel die ontrouw vader suggereerde)
    - Arbeitsunfähigkeit – niet meer studeren (jurist)
    - door dwangfenomenen
      - dwangvoorstelling = compensatie voor twijfel
      - dwanghandeling = correctie van ondraaglijke Hemmung
- beseft niet dat huwelijksvoorstel moeder aanleiding van zijn 'ziekte' is

- beseft niet dat huwelijksvoorstel moeder aanleiding van zijn 'ziekte' is
  - aanleiding niet vergeten (= hysterie)
  - maar aanleiding van Affektbesetzung ontdaan → onverschillig daartegenover → komt er gewoon niet op om 'dat' te vermelden of doet dat *prahlerisch* ("doet mij niets") → als analyticus daar de aandacht op vestigt blijkt dwangneuroticus dat "altijd al geweten" te hebben

  moet *Überzeugung* dat huwelijksvoorstel de aanleiding is voor zijn neurose via *schmerzhafte* overdracht (*Schule des Leidens*) verwerven
  fantasie: ontrouw worden Dame met dochter van 'rijke' Freud
  zet arm naaistertje (waarmee hij neukt) op plaats van Dame en dochter Freud op plaats van rijke dochter
  ook kwaadheid op familie Freud omdat zus van RM ooit zegde dat Alexander Freud (broer van Freud) goeie partij voor zijn Dame zou zijn veel van die fantasieën reeds voordat RM tov Freud over huwelijksvoorstel van moeder vertelde
  - "meisje op trap is dochter van Freud
    Freud alleen maar zo vriendelijk tegen RM omdat hij hem zijn dochter wil schenken"
  - beeld van blote kont met luizeneitjes in haren: "zal ook bij jou kinderen wel zo zijn"
    (bron: ravotten met zus, kan tussen haar benen zien)
  - alle vrouwen uit familie Freud hebben ekelhafte Sekreten uit vagina
    (bron: moeder stinkt uit kut)
  - beeld van moeder van Freud – 2 zwaarden zijdelings in borst – onderlijf door Freud (en kinderen) opgevreten
    (bron: oma van Dame=nicht bijna naakt gezien + droom dat Dame haar oma ontbloot en toont hoe mooi die nog met haar 90j is ↔ schoonheid gaat teloor door seks+kinderen)
  - beeld van smeerlap (hijzelf) gepijpt (Minette!!) door vrouw (dochter Freud)
  - beeld van Freud en echtgenote in bed met dood kind tussen hen
    grote vertwijfeling dat Freud hem nu wel zal moeten buiten smijten
    (bron: zelf in bed geplast en buiten gezet + dode zus)
  - beeld dat Freud dochter binnenbrengt en zegt "doe maar Miessnik (vreselijke vent)": RM moet haar aflikken
  - moeder Freud staat bij haar opgehangen kinderen
    – vader zei al dat ik grote misdadiger zou worden
    (bron: dacht dat opgehangen moordenaar Leopold Freud familie van Freud was! → Misstrauen)
  - beeld van rij kinderen op de grond – steekt iets in hun mond – zoon Freud likt zijn bruin omrande mond af
    wordt Freud die iets bij zijn eigen moeder in de mond steekt
    (bron: broertje at kak + vaders anale sterke taal (waarop moeder altijd reageerde) en die RM kopieerde toen moeder hem op 11j iets te stevig waste: "waar zal je nog allemaal zo wrijven? aan mijn reet?" → moeder moet hem beschermen tegen kwade vader)
  - beeld van vrouw Freud en moeder Freud verbonden met haring uit hun reet
    dochter Freud snijdt haring door
    (bron: lust geen haring)
  - wil Freud geen hand geven (omdat hij in zijn neus peutert)
  - vindt Freuds ondertekening van kaartje met 'herzlich' al te intiem
  - Frau Prof. Freud kan mijn reet likken
  - Analphantasie tov dochter Freud
    ligt op zijn rug op haar en neukt haar met strontlul uit zijn reet
  - Dame=nicht trouwen – en Freud dan in gezicht spuwen

- woordspeling over dochter: Freudenhaus-Mädchen
- droom
  moeder Freud gestorven
  - wil mondeling condoleren – maar vreest impertinente lach
  - condoleert schriftelijk – maar verschrijft zich: p.f. (pour féliciter) ipv p.c. (pour condoler)

  grote angst, vertwijfeling als hij dat vertelt (rondlopen) – angst voor slagen
- droom
  - "'dochter' Freud met 2 *Dreckpatzen* ipv ogen"
  - interpretatie: "ik trouw haar niet omwille van haar schone ogen, maar omwille van haar/uw geld"

VADER

- voorgeschiedenis vader
  - speelschulden tov 'vriend die geld leende'
    - vader = Spielratte (gokker) – verspeelde kassa in leger
    - vriend schoot hem dat geld terug voor – maar onduidelijk of vader dat ooit kon terugbetalen

    geweten via stoere verhalen vader
  - schuld tov 'mooi arm meisje'
    - vader laat wil primeren: trouwt 'schone, rijke, voorname' moeder – en wordt zelf rijk (werkt voor haar adoptiefamilie)
    - vader cède sur son désir: wordt "mooi arm meisje' ontrouw …

    geweten via plagerijen moeder
- Ambivalentie tov vader
  - intense liefde tov vader
    - "beste vriendjes met vader" – camaraderie = i(a)
    - soldateske papa – met voorliefde voor derbe=grove uitdrukkingen
  - intense haat tov vader

    oorzaak haat: vader stoort seksualiteit (sinnliche Begierde) van RM
    - vader stoort seksualiteit RM in de kindertijd → woede/haat

      cf. voorval
      - 3-4j??
      - zowel moeder als vader vertellen dat graag
      - RM bijt (kinderjuffrouw)
        - infantiele seksualiteit (autoerotisch) …
        - … gecensureerd door moeder (vanuit haar problemen met seks)?

          – ze vertelt dat inderdaad pas nadat RM er haar vanuit zijn PA om vraagt
      - vader slaat

        stoort autoerotische seksuele genot
      - RM met schreckliche Wut
        - terwijl vader nog slaat
        - scheldt vader uit met alle namen van voorwerpen die hem te binnen vielen

          "Du Lampe, du Handtuch, du Teller, usw"

          (= doodswens! immers allemaal dode voorwerpen??)

        vader vertelt dat dikwijls
      - vader stopt
        - erschüttert
        - "die kleine wordt ofwel een grosser Mann ofwel een grosser Verbrecher"
        - slaat nooit meer (gedaan met zijn opvliegendheid / begin camaraderie??)

          RM is vader zeer dankbaar dat hij nooit geslagen heeft (in zijn herinnering)
      - reactie RM
        - Charakterverandering = Feigheit uit angst voor grootte van zijn woede (neemt Feigheit vader over?? cf. in leger en in liefde?? is Feigheit zelfde als dette=zonde??)
        - verschrikkelijke angst voor slaan (zelf geslagen of anderen)
      - RM beseft niet zijn haat/woede tov zijn vader

- RM beseft niet zijn haat/woede tov zijn vader
  moet Überzeugung via schmerzhafte overdracht (Schule des Leidens) verwerven
  - grootste respect voor Freud
    heel tevreden met complimentje van Freud
  - maar moet hem altijd uitschelden (dromen, fantasieën, VA)
    ik heb het schijt aan je complimentjes

  met dubbel effect – met telkens acting out
  - wil gestraft worden door Freud (buiten gegooid worden) → springt op
  - angst om gestraft te worden door Freud (geslagen worden) → handen boven het hoofd, weglopen met pijnlijk vertrokken gelaat

  intense liefde → verdringing haat (die zo onaantastbaar wordt)
- <u>seksualiteit RM na de puberteit helemaal getekend door vader</u>
  - verliefdheid op Dame (hoofse liefde??) 20j
    - leert nicht 1j voor overlijden vader kennen
    - vader: "niet slim – je kan je alleen belachelijk maken"
      (omdat het een nicht is?? kant vader??)
  - exhibitionisme?? 22j (1j na dood vader)
    - langere tijd na dood vader (1j na dood vader)
    - studeert 's nachts – en stopt tussen 12u-01u
      soort ritueel in 2 tijden
      - hoort kloppen opent deur naar trappenhuis – overtuiging/alsof vader (= spook!) voor deur staat
        toont vader hoe ijverige student hij is → vader zou tevreden zijn
      - bekijkt in vestibule-spiegel zijn penis
        - tijdje na bezoek vader (isolierung)
        - helemaal naakt met heel veel licht in voorkamer of WC
        - bezorgd om te kleine penis – krijgt halve erectie, die hij als ersatz voor onanie beschouwt en die hem geruststelt
          ook interpretatie Freud: onaniert Vater zum Trotz

        moest vader nog leven dan zou hij niet tevreden zijn → geen effect
        deliriöse dreiging dat vader in Jenseits Übel zou overkomen → stopt daarmee
    - voyeurisme
      - bespiedt jonge meisjes door spleet
      - zelfverwijten dat hij hen heeft geschaad (weten van niets!! almacht gedachte)
  - onanie
    - echte drang tot onanie na dood vader 22j
      - geen infantiele onanie – Freud probeert dat wel te construeren
      - beetje masturbatie 16-17j
        erover gehoord – uit nieuwsgierigheid
      - drang na dood vader 22j
        - zeer beschaamd – zonder effect
        - plots: "ik zweer bij mijn zielezaligheid met onanie te zullen stoppen
          - vind die eed belachelijk
          - maar stopt toch met onanie
    - onanie keert terug 23j

- onanie keert terug 23j
  - moeder verbiedt RM naar begrafenis oma van zijn Dame te gaan (nicht!!) ↔ zegt tegen zichzelf: "ik ga toch en begin weer met onanie" (gaat niet!)
  - vanaf dan wel weer onanie
    - als hij Dame gaat opzoeken verpest hij dat door onanie met beeld ander meisje (vanuit Bw scheiding liefde/seks)
    - … bij 'bijzonder mooie' verbodsovertredingen
      die Freud toch weer aan vader relateert (ipv aan moeder)
      - momenten
        verboden lawaai → posthoorn → politie erbij!
      - literaire passages
        Goethe vervloekt door vorige lief: "je zal nooit meer lippen kussen" → overwint dat dank zij nieuwe liefde

      weer zeer beschaamd
- 1ste coïtus
  - jaren na dood vader pas op 26J???
  - plots idee: "daarvoor zou men zijn vader kunnen vermoorden"
    geen echte dwanggedachte?? cf. Schrebers "wie schön …"

- <u>dood vader</u>
  probleem met rouw om dood vader
  - 8 j geleden – RM 21j
  - huisarts = vriend van vader – moet begeleiding doorgeven aan collega
    RM: “De ratten verlaten het zinkende schip”
  - RM mist dood vader
    - dokter (plaatsvervanger van vriend vader) misrekende zich
    - RM niet bij sterven …
      … terwijl vader naar RM ‘verlangde’ (zei zijn naam, dacht dat verpleegster RM was)
  - dood vader dringt niet echt door bij RM
    - witz? “moet ik pa vertellen!”
    - klop op deur … = vader?
    - tijdens legerdienst fantaseert hij dat vader hem observeert
      stel dat vader ineenstort zou ik dan uit rangen wegbreken om hem te helpen?
      wordt zeer lamlendig als militair
  - erfenis vader
    - 50.000 Kronen = zeer veel
    - moeder beheert alles – RM krijgt drinkgeld
      - krijgt ‘haar’ geld terug (vader rijk door met haar te huwen – maar ook voor haar slechts als adoptiefdochter)
      - bron van kritiek op moeder (haar geld bracht vader van echte liefde af)
        vindt haar dom en onaangenaam kritisch op alles en iedereen (identificeert zich daar ook soms mee in gedrag en overdracht)
    - RM lijkt gierig – hoewel hij dat helemaal niet is
      - wil geld vader/moeder niet uitgeven??)
      - sparen om Dame niet te moeten opgeven (om niet rijk te moeten trouwen, zoals vader)
      - moeder zwoer op graf vader dat ze spaarzaam zou zijn
    - moeder stelt huwelijk met rijke kandidate voor
      omdat geld van vader op geraakt??
  - zware zelfverwijten of schuldbewustzijn (“ik ben misdadiger”) over missen dood vader
    - aanleiding = dood tante 24j
      - haar man zou gesuggereerd hebben dat vader RM diens moeder ontrouw was: “ik die zo trouw ben, moet vrouw verliezen – terwijl anderen …”
        - Dame lacht RM uit – en arrangeert gesprek met die man, die vader van RM de hemel in prijst
        - RM vraagt dat ook nog eens op de man af

        zelf verwondert dat hij uitspraak nonkel zo interpreteert en zwaar opneemt
        - zou vader dat niet kwalijk nemen
        - moeder suggereerde zelf ook al zo iets (lacht graag met succes van haar man)
      - tegen achtergrond van huwelijksplan voor RM van de moeder:
        rijkeluisdochter huwen (uit haar adoptiefamilie) = ontrouw tov ‘arme Dame’
    - effecten

- effecten
  - vader leeft verder in Jenseits (↔ RM is vrijdenker!!)
  - RM wordt ziek= neurotisch
    - complete Arbeitsunfähigkeit
      door dwangfenomenen
      - dwangvoorstelling = compensatie voor twijfel
      - dwanghandeling = correctie van ondraaglijke Hemmung

      maar ook bevrediging in dat lijden: lust van de zelfbestraffing
    - volledig afhankelijk van troost door vriend
      afgelost door Frommigkeit = besluit aan Jenseits en onsterfelijkheid te geloven

BROER EN ZUSSEN

- **Heddwig** 1870
  - getrouwd
  - mooie tanden – tandpijn
- **Camilla** 1872
  - gestorven 1881 toen RM 3-4j was (zus was dus 10j)
  - herinneringen
    - ontdekt geslachtsverschil bij haar
    - zus zegt: "als jij sterft, pleeg ik zelfmoord"
    - dood zus
      - stervende H wordt naar bed gedragen
        (corrigeert later: weg uit bed ouders, door kwade pa – moet dus nog voor haar ziekte geweest zijn)
      - vraagt wenende vader: "waar is H?"
      - vader buigt zich over wenende moeder
- **Rosalie** 1874
- **RM Ernst** 1878
- **Robert** 1879
  - 1 ½ j jonger
  - veel mee geravot en gevochten – onscheidbaar
  - maar wel 'sterker, mooier en dus meer geliefd'
    - zeer jaloers
      - cf. scène verleiding 6j
        - Lina zegt tegen ander meisje: "met 1½ jongere broer kan men dat al doen, maar RM is zu ungeschickt: er werde gewiss danebenfahren"
        - RM begrijpt Zurücksetzung tov jongere broer – en begint te wenen
        - kindermeisje troost: meisje die dat deed vloog in bak!
        - wreekt zich op broer 6j
          - "kijk in loop" → schiet in zijn gezicht
          - helemaal ontdaan
            werpt zich op de grond : "Hoe heb je dat kunnen doe? maar ik heb het gedaan!!"
      - Dame trekt broer voor
        - vreest dat hij broer iets zal aandoen
        - begint spelend te vechten en kalmeert als hij het onderspit moet delven
    - zeer beschermend
      cf. huwelijk
      - verkeerde partij → RM wil haar vermoorden (dwanggedachte)
- **Olga** 1880
- **Gertrud** 1886

TWIJFEL

- **verhouding tot bijgeloof**
  - Schwanken (schommelen, weifelen, labiel) / oszillieren / Zwiespalt
    - wél bijgelovig
      - enkel als hij lijdt aan onopgeloste dwang
      - niet klassieke bijgeloof (cijfers, etc) – wel zien van voortekens (dwangmatig)
        - typisch denkt aan persoon → ontmoet persoon
        -
      - mechanisme
        - verdringing: onttrekt affect → causale samenhangen verbroken
        - terugkeer verdrongene: relaties in buitenwereld geprojecteerd
    - niet bijgelovig
      inzicht
      - dat bijgeloof product is van zijn dwangdenken
      - dat bijgeloof maar marginaal is in zijn leven
        - meest intensief beleefde voortekens leiden nergens toe
        - gerealiseerde voortekens betekenen subjectief weinig voor hem
        - bij belangrijkste gebeurtenissen (dood vader) laten voortekens hem in de steek
      - dat hij zelf die wonderen fabriceert (vooral via geheugenstoornissen)
      - dat het om identificatie met moeder gaat
        "moeder wist altijd vooraf wanneer ze ziek zou zijn en het bed zou moeten houden" (regels)

      lacht daar zelf mee
  - almacht=overschatting eigen gedachten??
    - bron
      - dood zusje Helga toen hij 4j was en zij 8j
        - ontdekt geslachtsverschil bij haar
        - zus zegt: "als jij sterft, pleeg ik zelfmoord"
        - herinnering aan dood zus
          - stervende H wordt naar bed gedragen
            (corrigeert later: weg uit bed ouders, door kwade pa – moet dus nog voor haar ziekte geweest zijn)
          - vraagt wenende vader: "waar is H?"
          - vader buigt zich over wenende moeder
      - volgens RM zelf
        - herinnert zich geen doodswens tov zus, maar pas vanaf haar dood almacht-idee
        - te maken met zijn infantiele onanie (erectie) – cf. grootste schrik tov opgezette vogel die weer levend wordt
    - bijgeloof ≠ almacht gedachten
      - bijgeloof: ziet vooraf iets in gedachten (voorteken) → gebeurt dan in realiteit
        - beïnvloedt niet zelf realiteit – van realiteit naar subject
      - almacht gedachten: zijn liefde / (vooral) haat → goed / kwaad dat ander overkomt
        - beïnvloedt zelf de realiteit – van het subject naar de realiteit
        - Freud (ironie): inderdaad almacht van zijn liefde/haat – maar niet om realiteit te beïnvloeden, wel om zijn gedachten te beïnvloeden (dwanggedachten te creëren)
    - cases

- cases
  - dood oude prof
    - oude prof krijgt in kuuroord die kamer waardoor RM vroeger een verpleegster kon versieren → wenst prof een beroerte
    - ontwaakt met voorstelling van een lijk (voorteken!) en verneemt later dat prof juist op dat moment beroerte kreeg
  - dood afgewezen liefde 20j
    - wil niet antwoorden op vraag oudejuffer of hij haar graag ziet …
    - … zij springt kort nadien uit raam

    jaar waarop RM verliefd wordt op Dame
  - dood idioot broertje
    schrikt van idioot broertje van meisje waarop hij verliefd is → ziet dat meisje op begrafenis – en op dat moment sterft dat broertje
  - tabak arriveert
    tabak laat lang op zich wachten → droomt van tabak → tabak wordt geleverd
  - examenvraag klopt
    droomt dat hij bepaalde examenvraag krijgt→ krijgt die maanden later effectief
  - tandpijn
    ziet zus in halfslaap aan haar tanden prutsen → verneemt even later dat ze tandpijn heeft
- "ouders kunnen mijn gedachten raden"
  - 6j (tijd van eerste erectie!!)
  - niet echt telepathie: heeft die zelf uitgesproken, zonder dat te horen

- **verhouding tot realiteit**
  - onzekerheid of twijfel → zich uit realiteit terugtrekken (tot zonderlingenbestaan)
  - doen alles (Ubw) om te kunnen blijven twijfelen – proberen alle zekerheid te vermijden
    - Abneigung (zelfs boycotten) tov instrumenten die niet toelaten van te twijfelen
      bv (juist lopend) uurwerk
    - vermijden info die toelaat van beslissing te nemen in conflict
      bv baarmoederoperatie Dame
  - obsessie met thema's die noodzakelijk onzeker blijven, waarin twijfel onvermijdelijk is – die dus een kwestie van 'geloof' zijn
    - vaderschap
    - dood (duur leven, leven na dood)
    - geheugen – dit vooral
- **verhouding tot dood**

- **verhouding tot dood**
  - fantaseert dat hij mensen vermoordt … om dan medeleven te kunnen betuigen
    cf. Leichenvogel (gier??)
    - spotnaam vanwege oudste zus
    - warme (heel innige) deelname bij elk overlijden
  - kinderlijke 'misdaden' (onanie)→ dood oudere zus (RM 3-4j)
    herinnert zich geen doodswens
  - doodswens tov vader → verdrongen
    na zijn dood compenseert hij die doodswens via toegeven aan bestaan Jenseits, waarin vader weer tot leven komt (RM=vrijdenker)
  - logica
    - niet kunnen besluiten (twijfel, uitstel) in liefdeszaken
      RM tussen 2 geliefden (rijke kandidate van moeder ↔ arme Dame=nicht)
    - mogelijke dood (van bedeutsamen, zumeist geliebte Person) als oplossing
      voortdurend bezig met levensduur (van Ander)
- **(oedipale) basis twijfel**
  - conflict liefde ↔ haat (1923 – Ambivalenz Breuer)
    - bijzonder sterke sadistische component van de liefde
      - verdrongen – via overdrijving liefde
      - ontwikkelt zich in Ubw – tot haat
    - leidt tot partiële Willenshemmung in liefdeszaken …
      … die zich geleidelijk uitbreidt (via verschuiving) als twijfel aan alles
      twijfel = innerlijke waarneming van besluiteloosheid in liefde door impact van Ubw haat
      "wie aan zijn liefde twijfelt, mag aan alles twijfelen"

cf. casus ambtenaar

- dwanghandeling in 2 tijden
  - stoot zich aan tak op weg – en smijt tak weg in de haag
  - bedenkt zich: "tak steekt nog uit en kan iemand kwetsen" (menslievendheid)
    – en dus legt hij die terug op de weg, waar hij nog zekerder iemand kan kwetsen
- verschuiving Vorwurfsaffekt
  - Bedenklichkeit tov geld
    - strijkt geld – want wil niemand geld met microben doorgeven (Berürhungsangst??)
  - rücksichtlos misbruik meisjes (pedofiel??)
    - arrangeert het zo dat meisjes van goeden huize bij hem moeten blijven overnachten
      en dan vingert hij die
    - kwaad als Freud hem wijst op mogelijke microben: ze worden allemaal echte bourgeoises!!
      kan zich hier het zelfverwijt niet permitteren, want dan moet hij van seksuele bevrediging afzien …

DROMEN

belangrijke rol dromen, RM daardoor vaak zeer geaffecteerd: leidt tot crisissen
weinig tot geen dromen in officiële casus

- algemeen
  - dromen geven juiste formule van dwangvoorstelling – niet bij RM??
- dromen RM
  - condoleantie p.f. ipv p.c.
  - dochter Freud met stront in haar ogen (ea beledigende dromen, zonder details

droom 1

- dagrest
  geeft Reserl verleid om hem te kussen → vrees voor rattenfoltering voor Dame
- droomtekst
  Reserl staat bleek en gehypnotiseerd op en omarmt mij van langs achteren
  telkens ze mij over het hoofd streelt wordt mijn Dame benadeeld (ook in het Jenseits)
- interpretatie
- effect

droom 2

- dagrest
  - 28j
  - onanie na schone passage Goethe (vloek kus doorbroken)
  - 2 Japanse zwaarden boven bed (bekleedt met veel kleine muntjes)
- droomtekst
  - weet dat dame in problemen is
  - stormt erop af met zijn 2 Japanse zwaarden
  - vindt haar tegen muur met duimschroeven
- interpretatie
  - weet dat 2 zwaarden = huwelijk + coïtus
  - maar bevrijdt hij haar daarmee of komt ze juist daardoor in die situatie?
- effect

droom 3

- dagrest
- droomtekst
  - Dame troont mij mee doorheen bos, met grote kracht: “kom mee, voor het te laat is”
  - lappen waarmee ik bekleed ben vallen in stroom en drijven weg – Dame houdt mij tegen: “laat die lappen
  - ik sta daar in glanzend gewaad
- interpretatie
  - Lappen = ziekte – genezing door dame!!
  - zeer belangrijk voor RM – gelooft in profetische dromen
- effect

droom 4

- dagrest
- droomtekst
  - vertelt Dame van verbod dat Japanse zwaarden belichamen: geen huwelijk / geen seks (cf. vorige droom, zijn interpretatie, uiteindelijk) – dat is even absurd als verbod om mij nog te wassen
  - zij glimlacht … bevestigend → gevoel van bevrijding
  - schiet wakker
    - denkt dat Dame inderdaad meent dat hij zich niet meer moet wassen
    - ontzet – gevoel van blutiger Knoten in zijn kop
      - slaat hoofd tegen bedrand
      - vroeger al eens gedacht om gat in kop te maken en bloedknoop met trechter uit hersenen te halen
- interpretatie
  via zinnen van vader
  - "Nürnberger Trichter"
    - letterlijk: folterinstrument
    - figuurlijk: middel om dommeriken leerstof in te gieten
  - "der Knopf wird dich schon aufgehen" (licht opgaan)
    ivm dame – dus woede tov dame (vader krijgt gelijk)
- effect

droom 5

- dagrest
  - homosex met Braun
- droomtekst
  zuster ziek
  - Braun: "je kan zus redden door van elk seksgenot af te zien
  - RM: "door van elk genot af te zien" (verwonderd
- interpretatie
  - ik huw met zus Braun en dan zal Braun met mijn zus huwen – offert zichzelf op
  - en ziet van Dame af
- effect

droom 6

- dagrest
  - wil van elk seksgenot afzien om met Dame te kunnen trouwen
- droomtekst
  - verloofd met Dame
  - zegt overgelukkig: "niet gedacht dat dit zo snel zou werkelijkheid worden" (dat hij van elk seksgenot afziet) → Dame reageert niet → geluk weg: "ik ben verloofd en maakt mij enkel wijs dat ik gelukkig ben"
- interpretatie
- effect

droom 7

- dagrest
  - Maria Rossi = voorgangster van Dame
  - Rita
- droomtekst
  - spreekt met Maria Rossi
  - plots grote ingewikkelde machine
- interpretatie
  Rita kwam hem altijd zeer ingewikkeld voor
- effect

droom 8

- dagrest
  - afgewezen door Dame
- droomtekst
  - parel op de weg → bukt om die op te rapen → maar parel verdwijnt telkens opnieuw
  - zeg tegen mezelf: “du darfst ja nicht”
- interpretatie
  - RM: Dame = parel – maar te trots om nog achter te lopen (narcisme)
  - Freud: verbod vader “ga daar niet zo vaak naartoe, je zal je belachelijk maken” hoeft geen echt gehoorde uitspraak te zijn, maar een innere Rede (tekst van dwangvoorstelling)
  - ik: steen op straat
- effect

droom 9

- dagrest
- droomtekst
  - examenvraag: waarvoor dient deze wet
  - tegen de Chicanen (advokatenstreken) van de Wechselgegner – maar zegt tegen de Schügsenen (= grietjes) etc
- interpretatie
- effect

droom 10

- dagrest
  - fantasie dat hij Dame voeten kust – maar die zitten vol zwarte strepen
  - zelf niet goed gewassen
- droomtekst
  - ik lik propere voeten Dame
- interpretatie

- effect

droom 11

- dagrest
- droomtekst
  moeder Freud gestorven
  - wil mondeling condoleren – maar vreest impertinente lach
  - condoleert schriftelijk – maar verschrijft zich: p.f. (pour féliciter) ipv p.c. (pour condoler)

  grote angst als hij dat vertelt (rondlopen) – angst voor slagen
- interpretatie
  dood moeder zou alles oplossen (kan trouwen) – cf. wachten op dood Ander
- effect

droom 12

- dagrest
- droomtekst
  - op heuvel met vader én kanon – met zicht op stad
  - horizontale muren worden verticale, van bindtouw gemaakt – niet stijf genoeg (fallus??)
- interpretatie
- effect

droom 13

- dagrest
  - zelf te dik
- droomtekst
  grote dikke rat – die naam heeft – en eruit ziet als huisdier
- interpretatie
  - één van de 2 ratten uit de foltering
- effect

droom 9

- dagrest
- droomtekst
- interpretatie
- effect